

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

## Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

## V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravlštvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedeelj in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 43.

V Ljubljani, v sredo 22. februarija 1899.

Letnik XXVII.

## Prazne nade.

Neka tišina nastala je v notranji politiki avstrijski. Časniki širijo razne govorice, kujejo kombinacije in prorokujejo nenadne premembe, toda vse je le ugibanje in domnevanje brez prave, trdne podlage. Bližnja bodočnost je odvisna od akcije češkega deželnega zbora in ne v zadnji vrsti od dogodkov na Ogerskem.

Vzpričo onemoglosti osrednjega parlamenta je sedaj težišče položaja v Pragi. Tu so bode v kratkem pokazalo, ali in kedaj zopet prične ropotati parlamentarni stroj. Mi gojimo malo upanja, da se z ozirom na razpaljene strasti in razburjene duhove v kratkih tednih ali mesecih posreči sprava mej Čehi in Nemci. Mogoče je le začasno premirje, sprava na papirju, a trajna, odkritosrčna sprava, kakor jo želimo, zdi se nam neverojetna. Saj vemo, koliko so vredne papirnatih sprave, ako ni dobre volje na obeh straneh.

Dočim se v Pragi pogrinjajo mize za pravne obravnave, skušajo voditelji nemških strank vso mirovno akcijo preprečiti. Oglašajo se na raznih shodih, naštevajo vernim poslušalcem »grozne« krivice, ki se baje gode nemškemu prebivalstvu, ter napovedujejo boj do skrajnosti za prvenstvo. Vidi pa se, da jih le prešinja strah in obliva zona, ko zró na razvaline nekdanje svoje slave. Oči obračajo na levo in desno za zavezniki, od zgoraj prosijo pomoči, v ljudstvu spodaj iščejo trdnjše zaslombe, o doslej so našli le gluha ušesa, pač pa glasno mrmranje nižjih slojev, delavskih stanov, ki najtrpkeje čutijo brezdelavnost svojih zastopnikov.

V vojskah pa večkrat odločujejo zmago zvižaje, prevare in izdajstva. Ker levičarji z vso silo in obupnim bojem niso razrušili okopov, za kate-

rimi se je utaborila parlamentarna večina, lotili so se zvižaje. Pridobiti hočejo stražo, da jim odpre vrata v trdnjavo, pričeli so po ovaduhih tajne obravnave s posameznimi polki, da uskočijo v njihov tabor, izdajo svoje dosedanje zastopnike in zastavo, na katero so prisegli. Čeh je treba osamiti, to je najnovejša taktika levičarskih strategov. S tem bi, tako računajo, razbili desnico ter kot rešitelji Avstrije dobili v roke oje državnega voza. Naravno, da računajo v prvi vrsti na zvezo s katoliško ljudsko stranko, v drugi vrsti na Poljake.

Res je sicer, da katoliška ljudska stranka višje ceni državne koristi, nego češke zahteve, toda ona tudi dobro pozna liberalno gospodo, proti kateri že desetletja v nemških pokrajinah bije politične boje. Da bi možje à la Ebenhoch, Dipauli, Fuchs, Karlon, Kathrein zatajili vso svojo politično preteklost in svoje versko prepričanje ter podali roke nemškemu liberalcem, o tem more sanjati le politični otrok, ki vidi in presoja avstrijske razmere z vaškega stolpa. Zveza konservativnih Nemcev z avtonomistiškimi klubi večine ni od včeraj in ne slučajna, temveč ima že slavno tradicijo in v ustavnem življenju častljivo starost. In danes, ko sedita dva konservativna Nemca v kabinetu in na predsedniškem stolu jeden najbolj čislanih članov katol. ljudske stranke, so nemško-liberalne intrige naravnost smešne in brezvspešne.

A recimo, da bi se konservativni Nemci ločili od desnice ter liberalcem pomagali na konja. Ali imajo večino, ki bi mogla parlamentarni voz spraviti v tir? Dvajset let je sicer kratka doba v zgodovini narodov, toda sledovi so neizbrisni. Dvajset let je, odkar se je zrušila nemškoliberalna hegemonija v parlamentu, in danes je nemogoče zvezati niti z l. 1879. Nemškoliberalna stranka je bila. Štela je prvotno od 363 mandatov 226,

l. 1873 200 in l. 1879 še 170, a danes z liberalnim veleposestvom le 75 glasov. Dve novi nemški stranki sta prišli na površje, nemška ljudska stranka in krščansko-socialna. Ta se je povzpela na politični oder le v boju proti liberalizmu, v tem boju živi in pade. In tudi nemško ljudsko stranko vzdržuje v zvezi z liberalci edino le boj za nemštvo, v katerem so potihnili vsa druga nasprotja. Nasprotno pa so se ojačile slovanske in konservativne skupine. Tako so l. 1879 šteli Čehi le 34 glasov, a danes 63, ki zastopajo v zvezi z 18 veleposestniki ves češki narod kot jedna stranka.

Danes je torej samonemška večina v parlamentu naravnost nemogoča. Kje pa so Poljaki? Dobro, te hočejo tudi kot priprago napreči v svoj voz. Ali pa bodo Poljaki kar čez noč vrgli pod klop vodilno svoje načelo gledé narodne ravnopravnosti? Ali bodo mogli s celim srcem in vsem pogumom obrniti svoje puške in topove proti dosedanjim svojim zaveznikom, s katerimi so skozi dva desetletja delili žalost in veselje? So mej njimi, ki že danes priporočajo zvezo z Nemci, toda ti niso tako številni in vplivni, da bi »poljsko kolo« potisnili s starega tira. In Jugoslovani? V razmerah, kakoršne so, in ne gledé na druge važne razloge, imajo zaslombo edino le v zvezi s sorodnimi brati in onimi skupinami, v katerih programu je poleg verskega prepričanja in zdrave socialne reforme tudi popolna narodna ravnopravnost.

In ko bi se zgodilo, kar je skoraj nemogoče, da se namreč posreči intrigantom nemško-poljska koalicija? Bila bi le mrtvorjeno dete. Vlada, ki bi se naslanjala na tako večino, bila bi podobna jezdecu na konju z zvezanima rokama. V ognju bi bila od leve in desne; od jedne strani bi pritiskali nanjo z vso silo Čehi z Jugoslovani, a od druge socialni demokratje, poljski in rusinski ra-

## LISTEK.

### Sodnji dan.

Spisal J. Joergensen.

VI.

Videl je zopet — videl je majhno, starinsko hišo z velikimi, nizkimi sobami. Silila je žarna svetloba skozi veliko majhnih oken z belimi zastori, in svetloba se je zrcalila na svetlem, starem pohištvu iz mahagonovine in žoltega lesa z majhnimi, čednimi bisernimi in medenimi ključavnici. Po tleh so ležala bela pogrinjala in okoli so stale velike posode s poljskim cvetjem, katere so se podvojile po dolgih zrcalnih v pozlačenih okvirjih. In na stenah so visele starinske fotografije in lepe podobe s širokimi okvirji, in pred odprtim klavirjem je ležala pozabljena pahljača na tenkonožnem belem stolcu. Jesenskega dopoldne je bilo — zunaj na starem, precej zanemarjenem vrtu so žarele solnčnice in georgine in solnčni žarki so se usipali na namizni prt ter blesketali na svetlem samovarju in se igrali po blestečih laséh in prstanih gospodinje, katera mu je nudila vročo čašo in se mu skozi žarečo paro sladko smehljala.

In bila je zopet cvetoča in ravno tako ljubeznjiva in nežna, kakor oni dan na vrtu pri materi.

Spremenil se je sen, gledal je nekaj drugega.

Videl je sedaj tiho pisarno na stranski cesti, kjer je imel službo. Njegova miza je stala ob oknu, od koder je videl na star zeliščni vrt z velikimi, lestencem podobnimi lipami. Solnce je sijalo poševno, in črne lipe so nekako ozlatele, in tedaj je padel poslednji rumeni list na zeleno travo, kakor kaplja stopljenega zlata. Vrabci so čivkali zunaj — in v tihih sobah se je začula le tu in tam zamolkla beseda, in kakor tiho šepetanje so se čula peresa po papirji. In sklonil se je nad svojim delom, vesel mladega svojega domovja, domovja svoje velike sreče.

Prikazala se mu je druga slika, vse je bilo popolnoma belo. Skozi bel zastor je prodirala svetloba, bela ko sneg. Vse je bilo bliščalo, rjuhe, blazinice — in njegova mlada žena, ki je ležala belo oblečena na beli postelji in spala lahno v beli zimski svetlobi. Bela je bila tudi mala zibelka in mali speči obrazek. Popolnoma tiho je bilo v sobi, tako tiho, da se je čulo iz poslednje sobe enakomerno tiktakanje ure. In dolgo je stal sklonjen nad ženo in otrokom, in neskončna

sreča se je vzbudila v srcu njegovem, ko je stopal po prstih iz sobe, da zavžije zajutrek. Na mizi je bilo danes jedno samo pismo.

Nova slika se mu je prikazala — in snežna belina se je spremenila v krasno cvetje. . . Bilo je koncem maja na velikem, starem vrtu pred njegovo hišo. Na trati, kjer je rastla sveža in velika trata, tam, kjer so se klanjale črešnjeve veje pod težo bujnega cvetja, sedel je njegov sinček v beli suknjici in trgal sklonjen z debelimi ročicami cvetice, ki so padale na belo njegovo oblachilo, rudeče nogovice in na male, rumene čevljičke — solnce se je iskriilo v njegovih laseh, ki so bili lepi in zlati, kakor materini, in kadar je pogledal kvišku z velikimi svojimi očmi, bile so to njene modre oči, ki so resno bliščale med visoko travo in strmeče zrle za muho, ki je mimo pribrenčala. . . Glej! zdaj je zapazil svojega očeta, in hipni smeh mu je zjasnil mali obrazek od očíj pa do jamic sredi lic, in radostno je vzkliknil. Oče ni mogel tega mirno strpeti. Skočil je s stola in odložil knjigo, katero je zaman poskušal čitati. Vzel je sinka v roke in dihal vzradoščen v se zdravo vonjavo drobnega telesca — kakor sladki vonj zrelih jabolk.

Igral se je z otrokom in otrok se je smejal



dikalci ter Schönererjeva četa, ki ne bode nikdar taborila pod šotori židovskih liberalcev.

Prazne so torej nade onih političnih invalidov, ki za kulisami pletó niti celó v ministerstvo za vnanje posle. L. 1866 je njejník v zgodovini avstrijske države, v kateri noben narod ne sme in ne more biti osamljen, obsojen na smrt. Zdravi so v strženu vsi narodi, zbrani pod okriljem habsburškega orla. Sedanja kriza so porodne bolečine, a ne smrtna bolezen. Naj kričé stare nemške babure, kolesa zgodovine ne zavró in voza več ne ustavijo.

## Iz hrvatskega sabora.

Iz Zagreba, 19. febr.

(Konec.)

V seji dne 16. febr. je bil najprej izvoljen Gjurgjević za saborskega predsednika, kakor smo že omenili, potem pa se je glasovalo o predlogu barona Rukavine, ki ga je dan prej predložil saboru. Baron Rukavina je tega mnenja, da bi se moral sedanji sabor radi krivičnih volitev razpustiti ter izbrati novi ali zakoniti. Zato se je zahvalil tudi kot predsednik koalirane opozicije na tej časti, ali je obljubil, da ostane njen veren privrženec. Razumi se, da je večina ta predlog zavrgla. Baron Rukavina bržkone ni zadovoljen z delovanjem opozicije. Morda je želel, da bode odločnejša, kakor je bil sam začel, toda v hrvatskem saboru to ni mogoče, kajti predsednik ima tako moč, da vsak tak pokret lahko nemudoma zatre; zatoraj mora biti opozicija oprezna, da mirnim načinom vendar pove vse, kar je mogoče, in da tako vendar svet zvé, kaj vse saborska večina in vlada počne. Ko bi hotela kaj s silo izvesti ali z obstrukcijo, kakor se pravi, bila bi hitro decimirana in potisnjena iz sabora. Baron Rukavina se je mogel prepričati o tem sam precej potem, ko je njegov predlog padel. Novi predsednik Vaso Gjurgjević je prvemu govorniku Hegediću, ki se je zglasil za besedo, isto odvezl samo zato, ker je malo oistreje odgovarjal poznatemu napadaču na katoliško cerkev, Popoviću. Ko je namreč Hegedić omenil, da na Hrvatskem nima Srbov, in da poslanci, ki napadajo katoliški hrvatski narod, ne morejo biti pošteni Srbi, nastal je v zbornici velik nemir, a predsednik ni pustil govorniku dalje govoriti. Tukaj se vidi pristranost novega predsednika. Katoliški predsednik je dovolil Popoviću dovršiti ves govor, ki je bil poln obrekovanja in napadov na katoliško cerkev, a pravoslavni predsednik ne dopušča, da katolik brani svojo vero in cerkev, katero je javno obrekoval omenjeni poslanec. To so žalostni pojavi za katoliške Hrvate, in pri vsem tem se še pravoslavni pritožujejo, da so Hrvati nasproti njim intolerantni.

V soboto 18. febr. je bila zanimiva seja. Dr. Mazura je zahteval, da se kralju javi tudi o izvolitvi pl. Franciscija za predsednika in ne samo V. Gjurgjevića, potem pa je zagovarjal dr. Derenčin svoj in svojih opozicijskih drugov predlog o

gravaminalnej adresi na kralja. V celej adresi se razpravlja o nepostavnih volitvah na Hrvatskem, o delovanju političnih oblastev prigodom volitev, o zatiranju in preganjanju naroda pri volitvah, o groznih izgrelih, ki jih je izzvalo politično oblastvo na več krajih pred volitvami, ob volitvah in posle volitev. Razjasnjuje se tudi vzrok tega ravnanja. Vse to hoče Oggerska; od tamkaj dohaja zapoved, zatoraj se je pa tudi razširila po celem Hrvatskem huda mržnja proti Mažarom. Opozicija prosi krono, da bi branila in čuvala ustavo na Hrvatskem, katero zdaj tako prezirno gazijo politična oblastva. Razumi se, da bode tudi ta predlog zavržen, vendar pa je dobro, da so se na tak način iznesle vse nepostavnosti na javnost, ker morajo o tem drugače časopisi molčati; zdaj bode pa vendar svet zvedel marsikaj, kar je bilo do zdaj nepoznato.

V isti seji je bila vsprejeta po kratki razpravi postava glede razširjenja občine zagrebske. Sabor se je sporazumel tako, da je vsprejel sosednje občine tostran Save v mestno zvezo, dočim je tri vasi onkraj Save izpustil iz zakona, ker je na to pristala tudi vlada. Ob svojem času smo razložili o važnosti tega razširjenja mesta, a tudi omenili, da za mesto ne bi bilo koristno, da teritorij njegov razširi čez Savo. In tako se je tudi zdaj v saboru sklenilo.

## Politični pregled.

V Ljubljani, 22. februarja.

**Desnica in položaj.** Češki listi »Lidove Noviny« objavljajo z Dunaja neko pojasnilo o političnem položaju, ki je skoro jednako onemu praške »Politike« in v katerem se navajajo naslednje misli: Češka delegacija v sedanjem trenutku nima niti najmanjšega povoda za vznemirjenje. Stališče grofa Thuna je povse trdno. Jedinost na desnici in položaj čeških poslancev v večini sta nespremenjena, kakor sta bila minulo jesen, da more se celo trditi, da se je v mnogem oziru obrnilo na bolje. Katoliška ljudska stranka se bolj nego poprej oklepa desnice, za kar ima pač največ zaslug kričač Wolf s svojo agitacijo za protestantizem. Prav verjetno je, piše ta list nadalje, da določa smer politike tega kluba episkopat in da so voditeljem Ebenhoch, Kathrein in Fuchs znana ta navodila. Posebno zvest somišljenik desnice je poslanec dr. Kathrein in je s tem popravil vse, kar je poprej zagrešil. Ti trije možje so se te dni tu posvetovali ter od Thuna in Dipaulija izvedeli tudi najvišjo voljo. Lojalnost, točnost in zmožnost barona Dipaulija splošno hvallijo, posebno pa v obrtnih krogih. Tudi pri Poljaki se ni še nič spremenilo. Res je sicer, da bi Poljaki radi videli, da prične državni zbor čim preje svoje redno delo, toda na račun Čehov ne marajo spremembe sedanjih razmer. Vneti so za sporazumljenje mej Čehi in Nemci, vendar jim je pa končno vse jedno, kako izpadejo dotična pogajanja. Le prav neznatno število mož je mej Poljaki, ki niso zadovoljni s sedanjimi razmerami,

toda ti niso odločivni in se toraj tudi od te strani ni bati nikakih neprilik. — Stališče vlade in desnice je toraj povse nespremenjeno in prav dobro utrjeno.

**Novi designirani ogerski ministerski predsednik** je že marljivo pri delu, da čim preje dovrši svojo prvo nalogo, namreč sporazumljenje mej opozicijo in vlado, ki bo omogočilo redno parlamentarno delo. Pridno se pogaja z zaupniki opozicije in desidenti in je baje nada opravičena, da se vsi desidentje kmalu priklopijo svoji liberalni stranki. Tudi pri opozicijskih je bil neki prijazno vsprejet, vendar bo pa treba še nekaj dogovorov, predno bo kompromis gotov. Najtežje bo izpodbiti zahtevo opozicijskih, naj se pozove v novi kabinet tudi jeden ali dva njihovih mož. Szell seveda tej želji ne bo smel ustreči, ako bo hotel ohraniti si naklonjenost svojih liberalnih somišljenikov.

**Loubetovo sporočilo in njegov program.** Z največjo nestrpnostjo so pričakovali francoski krogi pa tudi ostali svet sporočila novega predsednika francoske republike, v katerem bo Loubet razvil svoj program. Toda ne samo pričakovali, marveč tudi narekovali so gotovi strankarski voditelji, kaj naj bo vse zapopadeno v predsednikovem sporočilu. Tako je mej drugimi v ime nove lige »La patrie française« resno svetoval Coppée v svojem listu, da naj predsednik pripozna ligo in odobri njene namene ter formalno izjavi, da bo skušal konec storiti agitaciji Dreyfusovcev in vestno čuval politično moralno, ker sicer ne bo miru v deželi. Toda na te zahteve se Loubet ni dosti oziral, kakor je razvidno iz poročila samega, katero je ministerski predsednik Dupuy včeraj prečital v obeh zbornicah. Novi predsednik prosi najprej podpore senata in zbornice, da bo mogel biti kos velikim dolžnostim, potem pa pravi: Predsednik bo posvetil vse svoje moči varstvu in izvrševanju ustavnih določil. Redna izročitev oblasti je nov dokaz zvestobe Francije za republiko. To je najboljšje znamenje posebno za sedanje dni, ko nekateri izgubljenci skušajo omajati zaupanje dežele do svojih naprav. Narodna skupščina z dne 18. t. m. je izrazila željo, da se čim preje pomire duhovi in zjedinijo vsi republikanci. Kot strasten somišljenik načel francoske revolucije in regima slobode bode neprestano skrbel, da najde parlament v njem pri tem prepotrebem delu vedno potrebno podporo. Sporočilo naglaša dalje, da treba parlament, sodna oblastva, vlado in narodno armado jednako spoštovati. Spominja dalje del republike, ki zagotavlja slobodo in mir, ki so osnovala veliko kolonijalno državo in naklonila deželi veliko prijateljstvo in zveze v inozemlju. Srečnega se bom štel, sklepa predsednik Loubet, ako bom s pomočjo jedinstva, katero hočem z vsemi silami pospeševati, pripomogel v okviru po ustavi mi zajamčenih pravic, katerih si ne bom dovolil kratiti, do vresničenja naših skupnih nad in utrditve republike. — Najvažnejša v tem sporočilu je pač izjava Loubetova, da je strasten somišljenik revolucionarnih

in vriskal v njegovem naročju. In bilo je tako zeleno in milo in tiho pod cvetočim drevjem ta majnikov dan, kakor da sta zavladala večna pomlad in večni raj.

### VII.

Videl je zopet obednico svojega doma iz prvih srečnih dni svojega zakona. Toda ne obseva je več dopoludansko solnce — temveč svečana večerna razsvetljava. Sredi na mizi gori velika luč. Na koncih mize stojé bele luči na svetlih držaljih. Pred vsakim kuvertom so cvetlice, vitke, blede lilije v visokih kozarcih.

Večerja je že skoro pri kraju — na mizo prinesejo vina in sadja. Na koncu mize se nasloni Niels Graff za trenotek na stol.

Gostje si prižigajo smodke in cigarete. Mej plavkastim dimom zapazimo več veselih obrazov, zbranih okolu mize — veseli, mladi obrazi, možje in žene, vsi se živahno zabavajo in glasno smejo v veseli razposajenosti. Sami njegovi prijatelji, njegove prijateljice, modre glavice, pametni možje, mlade dame, vsi prostomiselní in prosvitljeni. — Vino se blišči v kozarcih, drug drugemu pritrjujejo, trkajo s čašami in pijó. Zdaj se vzdigne jeden izmed gostov, prime kozarec in napije njemu,

gospodarju, — on pa vzame svoj kozarec in se zahvali za napitnico.

Potem zopet molči, in srce mu je nad vse zadovoljno in srečno. Samo mirno bi rad sedel ter se veselil sreče družih. Duša njegova gori tiho in jasno kakor nepremična luč na bifetu, bela in mirna sredi hrušča in dima.

Rad bi se srečal z očmi svoje žene — toda ne more doseči njenega pogleda. Na drugem kraju mize sedi in se razgovarja s svojim sosedom — toda zdi se, da je nekaj utrujena, kakor bi se ne zabavala.

Ko so bili gostje odšli in sta sama ostala, jo vpraša po vzroku.

»Ne morem si pomagati«, pravi ona, »toda marsikaj vidim na Tvojih prijateljih, kar mi ne ugaja. Ako predavajo n. pr. svoje pesmi, se vse prav lepo sliši. Če pa kdo nekoliko premisli, imajo te pesmi tako silno malo v sebi — vedno govore o njih samih in o njihovih bolj ali manj umazanih ljubavnih dogodkih. Za kaj družega nimajo nobenega smisla. O Bogu niti govoriti nočem. Saj ne verujejo, no to je njihova stvar. Toda na svetu je toliko velikega in vzvišenega — in naposled žive tudi drugi ljudje na zemlji in ne le pesniki in njihove dame. Saj se imenujete narodove pri-

jatelje — toda kadar pesnikujete, se zdi, kakor bi nikoli ne mislili ali ne čutili tudi za druge ljudi.«

Ko je to govorila, je stala pri oknu. Zunaj se je svitalo. Nebo je bilo belo ko srebro. Žena na to stopi k njemu in mu dá roko.

»Nikar ne bodi hud, Niels«, je rekla. »Toda, kar me najbolj žalosti, so Tvoje pesmi, katere nam Ti bereš. Sam dobro veš, kako ponosna sem bila na Tvoje pesmi in kako so me osrečevale, ko sem bila Tvoja nevesta.

Toda sedaj, če sediš med drugimi in ste nekoliko veseli, in vzameš Ti v roke svoje novejši stvari ter jih prebiraš, — tedaj mi je vselej hudo. Kajti Nielsa, ki tam govori, tega Nielsa jaz ne poznam več. To je povsem drug, čudovito mrčen, nezadovoljen človek, ki si želi vsepovsod, ki se je naveličal svoje sreče in se bori proti samoti in slobodi a se zaman bori. Dobro vem, Niels, da drugi pišejo jednake pesmi; toda pišejo jih zato, ker ne ljubijo nikogar razven sebe. Mislim pa, Niels, da Ti ne smeš tako delati. Saj vendar ljubiš našega Erika, ljubiš ga srčno, kaj ne? In srečen si, da imaš ta dom? In povej mi odkritosrčno, Niels, tudi mene imaš rad, ali ne? Da, Niels, saj Ti kar vidim; rad me imaš.«



načel in regima slobode, s katero pač ne bodo zadovoljni mnogi francoski krogi.

**Volitve v grško poslansko zbornico** so izpale zelo nepovoljno za sedanjo vladajočo stranko Delyannistov. Ta stranka namreč ni izgubila samo absolutne večine, marveč se je tudi tako zelo zmanjšalo število nje članov, da bo zavzemala nadalje le četrto mesto v zbornici. Izid volitev je po poročilu lista »Journal Asty« naslednji: Izvoljenih je 112 somišljenikov Teotokisa, 36 vladnih kandidatov, 25 Delyannistov, 36 neodvisnih, 13 pristašev Deligiorgisa, 6 Dragumistov in 3 Rallisovi somišljeniki. Samo 25 mož ima torej dosedaj najmočnejša stranka. Največji poraz je doživela v Atenah, kjer je nje vodja in glavni kandidat general Smolenski propadel z vsemi svojimi tovariši. Največji dobiček od zadnjih volitev imajo Trikupisti ali somišljeniki Teotokisa, akoravno tudi ti ne razpolagajo z absolutno večino. Ker pa ima sedanja Zaimisova vlada le 36 somišljenikov v poslanski zbornici, je splošna kriza neizogibna. Sedanja vlada bo ostala nadalje na krmilu le tedaj, ako se prikloni Trikupistom.

**Razprava o špansko-ameriški mirovni pogodbi v španskem parlamentu**, ki se je pričela takoj po otvoritvi sedanjega zasedanja, je zelo burna tako v senatu, kakor tudi v poslanski zbornici in je vrlo dvomljivo, da bi Sagastova vlada mogla preboleti sedanjo občno krizo in vstvariti zopet normalne razmere. Takoj v prvi seji minuli ponedeljek, ko je ministerski predsednik Sagasta predložil načrt zakona glede odstopa Filipin ameriškim zveznim državam, so se pojavili v senatski zbornici burni prizori. Predsednik senata je predlagal, naj se zakonski načrt izroči posebni komisiji, a je takoj umaknil svoj predlog, ko je uvidel, da mu nasprotuje velik del senatorjev, pred vsem vsi konservativci. Grof Almenas je zahteval, naj se prične razprava o postopanju generalov v zadnji vojski, ter obtoževal posebno generale Weylerja, Blanca, Cervero in Linareza. Govoriti hoče nadalje o sramotni kapitulaciji pri Santiagu. Nepopisen vrišč nastane mej njegovim govorom in predsednik mora izprazniti galerijo. Sagasta brani vlado in špansko mirovno komisijo ter dolži ameriško vlado radi pretiranih zahtev. O vojskovodjah sedaj ni umestno razpravljati, ker so dotični generali še vedno v preiskavi, ki pa še ni ničesar dognala. Zopet poprime za besedo grof Almenas ter obžaluje, da še ni obeh noben general. Govornik trdi, da je vlada preprečila nadaljevanje vojske, ter znova napada znane generale, izjavljajoč, da lahko dokaže vse svoje trditve. Odgovarjala sta mu vojni minister Correa ter general Blanco, izjavljajoč, da je bil položaj na izgubljenih otokih za Španijo nevzdržljiv in da je vlada kakor tudi vrhovno poveljništvo pravilno postopalo. — Še huje nego v senatu so prijemali vlado v poslanski zbornici. Predlog, naj se izreče Sagastovi vladi graja radi njenega posto-

Ko je govorila poslednje besede, položila mu je roko okrog vratu. Usta so se ji nasmehljala, njeni glas pa je izražal bolest.

In ko ji ni odgovoril, temveč samo poljubil njene oči, zdrčali sta dve čisti, bridki solzi po njenih licih.

Že se je zdanilo. Modro nebo sije skozi okno po rosnih strehah in zelenih vrtilih. Pred oknom čivkajo vrabci in naokoli se oglašajo krilati pevci.

Niels Graff poljublja zatisnjene oči svoje žene. Kmalu najdejo njegove ustnice njena lica, bleda in hladna kakor hladna lilijina peresa, in njena bleda usta ogrevajo gorki njegovi poljubi.

»Ne poljublja me več,« ga prosi in se mu odtegne. Potem stopi k oknu in gleda v svetlo jutro. Niels pristopi k nji in ovije roko okoli njenega vratu.

»Ali me ljubiš,« ga vpraša in pogleda v oči. Tudi on jo pogleda. Toda ne more ji naravnost odgovoriti. Zato reče:

»Ali ne veš, draga?«

»O da, Niels, o da.«

In ona ga poljubi, ljubeznjivo in iskreno, kakor poljubi žena svojega moža.

»Glej, solnce vzhaja!« pravi ona in pokaže prva rudeči solnčni žarek na sosednji strehi.

(Dalje sledi)

panja povodom nesrečne vojske, je podpisalo lepo število poslancev, mej drugimi vsi konservativci. Poslanec Alix izjavlja, da je za vse izgube odgovorna samo vlada, ki je mej drugim naročila poveljniku, naj izroči Santiago nasprotniku, samo zato, da reši monarhijo. Sicer bi bilo popolno neumljivo, kako se je moglo udati mesto s posadko 23.000 mož. — Razprava o tem žalostnem predmetu se bo seveda še nadaljevala ter odkrila marsikaj, kar je bilo dosedaj neznano javnosti, ob enem pa morda tudi pripomogla do padca sedanjega kabineta. Resnih, odločnih zagovornikov ima namreč Sagastova vlada zelo malo.

## Cerkveni letopis.

### Kriza v anglikanski cerkvi.

Znano je, s kako elementarno silo se v zadnjih desetletjih javno mnenje na Angleškem približuje katoliški cerkvi. Vsak teden navajajo angleški katoliški listi dolge izkaze imen onih, ki so prestopili v katoliško cerkev. Vsled tega so voditelji anglikanske protestantske cerkve silno vznemirjeni, tembolj, ker mej njimi samimi vlada vedno hujši razdor. Razdeljeni so namreč v evangeliste ali protirimske in v ritualiste, ki v obredih posnemajo katoliško cerkev. Tudi med anglikanskimi takozvanimi škofi ni nobene jedinsti in kader se zbero v skupne posvete, da bi zopet uvedli jedinstvo v svojo cerkev, pokaže se, da je razdor mej njimi vedno večji.

V veljavnem znanstvenem zborniku angleškem »Nineteenth Century« (19. vek) je objavil lord Halifax, veljak angleški, ki je znan po svojem resnicoljubju in pravicoljubju do katoliške cerkve, pomenljiv članek o krizi v anglikanski cerkvi, kjer pojasnjuje vzroke sedanjega razpora mej ritualisti in evangelisti. Ti zadnji so se pokazali tako sovražne papeštvu, da zahtevajo, naj se vse, kar je količkaj podobno v naukih in obredih v katoliški cerkvi, obsodi in odstrani, ter hočejo, ker v svoji cerkvi sami ne najdejo zato dovolj moči, da bodi parlament vrhovna oblast v vseh zadevah vere in discipline v anglikanski cerkvi.

Ta agitacija, pravi lord Halifax, hoče vstvariti položaj, ki bi bil neznosen za vse vernike brez razločka nazorov, ker načela, na katera se naslanja ta agitacija, obsoja ogromna večina članov anglikanske cerkve, ki imajo res srce za blagor cerkve, tako da bi vsak poskus vvesti omenjena načela zadel ob splošni in najtrdovratnejši odpor. — Nato pisatelj dokazuje, da se nauki ritualistov skladajo z nauki in tradicijami anglikanske cerkve, ter izraža konečno upanje, da je vendar še mogoče združiti oba nasprotujoča si toka.

Ker to gibanje preveva vse angleško javno mnenje, zato je bil o njem tudi razgovor v parlamentu in gospodski zbornici kmalu ko sta pričela svoje parlamentarno zborovanje. Ta debata se sicer nikakor ne more meriti z debatami one dobe, ko sta pred petindvajsetimi leti zagovarjala Gladstone svobodo cerkve in Disraeli vrhovno oblast države nad cerkvijo.

V zbornici poslancev je klical Smith vlado na pomoč proti ritualistom. Iz njegovega govora posnamemo, kako zelo se je del anglikanske cerkve približal katoliški. Govornik je namreč omenjal, da je veliko anglikanskih škofov in bogoslovcev, ki pritrjujejo rimskim dogmam o čistilišču, o občestvu svetnikov, o transsubstancijaciji, drugi skušajo dokazati, da ni nobenega razločka med anglikansko in rimsko mašo. In konečno je naslikal poslanec grozno podobo o spovedi, ki grozi spraviti svobodno Angleško pod jarem duhovniški.

Somišljeniki ritualistov so ugovarjali temu ovajamju najodločneje in minister Balfour je potreboval vso svojo zgovornost, da je pridobil večino za predlogo, s katero se državi priznava pravica, odločilno poseči v to domačo versko borbo, češ, da bi bila grozna nesreča za državo, ako bi spoved splošna postala mej lajiki.

V gospodski zbornici je branil svobodo cerkve lord Halifax z onimi razlogi, katere je potem objavil, kakor smo že omenili, v znanstvenem zborniku.

Kamen, katerega je sprožil Leon XIII. s svojo okrožnico, namenjeno angleškemu narodu, hiti vedno dalje, javno mnenje je katoličanstvu na Angleškem vedno bolj prijazno, želja po zjednje-

nju z Rimom vedno živejša. Ovir je še mnogo in hudih, dejal je nedavno papež, ko je vsprejel gojence angleškega semenišča v Rimu, za zjedinenje, toda milost božja, ki se tako čudovito kaže že sedaj pri raznih spreobrnjenjih, bo tako nadopolno pričeto delo tudi končala blagonosno za Angleže.

## Socijalne stvari.

### Naš vsakdanji kruh in gospodarske zadruga.

(Spisal V. Podgorc.)

»Moj Bog, kako drag je vsakdanji kruh in kako ceno človeško življenje.«  
(Hood.)

Da se mesta s kruhom ne oskrbujejo, kakor bi bilo treba, je stara pritožba. Posebno so si prizadevali socijalistični časniki, živo opisovati in pretiravati žalostne razmere v pekovski obrti. Opisovali so nalezljive bolezni, ki se najčešče nahajajo pri pekih, opisovali nesnago, ki se nahaja v pekarskih delavnicah, opisovali nevarnost, ki tako preti ljudstvu v vsakdanjem kruhu.

Da razmere niso povsod jednako slabe, je se vé jasno, da so pa v večjih mestih slabše, kakor drugod, je umevno. Že Marks poroča<sup>1</sup> o razmerah pri pekarijah v Londonu; ne vemo, ali se je odlej kaj zboljšalo ali ne. Ondi opisuje, kako se kruhu primešava človeški pot, pajevčina, mrtvi ščurki, gnjile medenice itd. Opisuje po zanesljivih virih pekarske delavnice: delavec spi na deski, kjer potem valja testo, delavnica je polna nesnage. »Nobena obrt,« sklene nazadnje, »ni ostala pri tako starinskem izdelovanju svojega blaga, kakor pekarska. Kakor dandanašnji peklo se je že pred Kristusom ob času rimskih carjev.«

Tudi Liebig je tožil, da pri pekarski obrti kultura ni opravila nič. »Zdaj kakor nekdanj se pridelava vsakdanji kruh vkljub vsem estetičnim, zdravstvenim in tehničnim pomislekom primitivno in nesnažno, z rokami in nogami v prostorih, kjer niti za najpotrebnejše zdravstvene naprave ni poskrbljeno, in v razmerah, ki bi se koncem 19. stoletja ne smele več trpeti.«<sup>2</sup>

Sicer vse to vemo, a tolažimo se: človek ne ve, o čem odebeli; gibanje pa se je začelo in bo gotovo tudi v ti stroki še kaj pre naredilo.

Nas pa v prvi vrsti zanima vsakdanji kruh naših kmetov. Živimo v dobi, kjer tudi kmetu prihaja drag njegov vsakdanji kruh. Denarne zadrege so opustošile gozde, marsikateri kmet že drva kupuje in krušna peč jih potrebuje na leto precej! Naprej zdaj žita skoraj nima nikdo, pride slabo leto in kmet je prisiljen kupovati žito, in če že res leto ni bilo izvanredno slabo, je vendar marsikateri posestnik po svojih dolgovih prisiljen po zimi prodati, kar bi sam po letu potreboval, misleč, da si pozneje s prodajo živine ali kako drugače pomaga. Pride poletje in primanjkuje pri hiši najpotrebnejšega! Mesto da bi v taki sili ljudje kupovali žito ter ga dali na mlin, kupovali drva in pekli doma svoj kruh, kupujejo rajše kruh kar pri peku in tako so se navadili, dobivati vse leto kruh od peka in v marsikateri kmečki hiši se s pekarijo ne pečajo več. Da je tako gospodarstvo najskrajnejša nesmisel, je lahko uvideti.

Treba bode kmeta poučiti, da si tudi v tej stroki, kakor v drugih, lahko pomagajo z zadrugami. Prvi poskusi so se že storili.

Leta 1891 sta se ustanovila v Vincing-u v Šleziji na kmetih združen mlin in pekarija.<sup>3</sup> Udje privažajo v mlin žito, kadar in kolikor ga hočejo. Za mlin in pekarijo si je zadruga pripravila staro vojašnico, kar jo je stalo 80.000 mark. Zadruga žito kupuje po borzni ceni in ljudem kruh prodaja najcenejše, ko ji je mogoče. Leta 1893 je prodala 11.837 stotov kruha, leta 1894 že 41.739 stotov, prodajala je tudi moko, otrobe itd. Bilanca od leta 1897 izpričuje, da se je v omenjenem letu zaslužilo 21.000 mark, od katere svote je ostalo 9800 mark čistega dobička po odšteti amortizacije dolgov itd. Naprava, ki stane 80.000 mark in daje čistega dobička 9800 mark, mora biti umestna. Udje pa so kruh dobivali boljši in cenejši, kakor kedaj poprej.

<sup>1</sup> Kapital, I. 211.

<sup>2</sup> Weichs: Theures Brot, Leben, 1898, str. 199.

<sup>3</sup> Dr. Ertl: Das landwirtschaftliche Genossenschaftswesen. II., 343.



Leta 1892 sta se napravila združeni mlin in pekarija v Guhrau-u, tudi v Šleziji. Stavba je stala 150.000 mark. Na dan se speče v ti pekarni blizu 15 stotov kruha, črni kruh stane 7 vinarjev, beli 8 vinarjev funt. Leta 1896 imela je združba 8220 mark čistega dobička, torej se naloženi kapital dobro obrestuje.

Leta 1895 so napravili tudi v Pfladzorfu (Niederrhein) združeni mlin s pekarijo. Stavba i. dr. je stala 87.000 gld. in je imela združba leta 1897 9300 mark čistega dobička. Speklo se je 1224 stotov kruha iz ržene moke in 348 stotov belega kruha. Razven tega je mlin prodajal moko.

Slične naprave se delajo v marsikaterih drugih krajih, kakor v Gross Flöthe, Maifeld, Wyganow, Feldberg, Kulmice, Dortmund, Sprottau, Mrotschen, a vse te združbe so še tako mlade, da se o njihovem delovanju še ne more poročati.

»Ob sklepu svoje preiskave,« piše dr. Ertl,<sup>a</sup> »bi rekel, da je korist združnih pekarij dokazana. Treba je se ve inteligentnega vodstva in dobrih tehničnih pripomočkov. Treba se je ozirati tudi na kupčijske razmere. Ali bodo združniki ob enem producenti in konzumenti, ali pa se mora združba napraviti blizu večjega mesta, kjer se bodo njeni pridelki lahko prodajali.

(Konec sledi.)

<sup>a</sup> 1. c. str. 365.

## Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. februarja.

(Osebnosti.) Predsedstvo finančnega ravnateljstva je imenovalo začasnega davčnega nadzornika Karola Bihlmeierja definitivnim davčnim nadzornikom, konceptnega praktikanta Valentina Žuna pa provizoričnim finančnim koncipistom. — Praktični zdravnik dr. Gust. Mach v Pragi je imenovan začasnim okrožnim zdravnikom za Grosuplje. — Poljedelski minister je imenoval računskega asistenta Jan. Breuniga blagajničnim kontrolorjem pri rudniškem ravnateljstvu v Idriji. — Zasebni inženir Julij Polley je imenovan nadinženirjem za državno stavbeno službo v Primorju.

(Repertoar slovenskega gledališča.) V petek 24. t. m. se bo po dolgem času zopet igrala klasična žaloigra »Marija Stuart«, ki se je našemu občinstvu izmed vseh Schillerjevih dramatskih del najbolj priljubila. Naslovno vlogo pa bo igrala to pot slavna jugoslovanska umetnica, heroina zagrebskega gledališča gospa markiza Strozzi-Ružička. S prav to vlogo je gospa Strozzi v Pragi dosegla upravo senzacijalen uspeh.

(Iz Osilnice) ob Kolpi nam poročajo: Prešvitli cesar je našemu zaslužnemu županu in predsedniku krajnega šol. sveta g. Josipu Ožura, starosti kranjskih županov, podelil zaslužni srebrni križec s krono. Dne 8. t. m. se je pripeljal gosp. okrajni glavar kočevski, da odlikovancu slovesno izroči križec. Osilnica je bila že prejšnji večer razsvetljena in okrašena z zastavami in pevci so pod vodstvom g. učitelja slavljencu priredili podoknico. Drugi dan pa je zastopnik vlade v šolski sobi v prisotnosti obč. odbora, kraj. šolskega sveta in raznih gostov g. županu po običajnem nagovoru pripel na prsi častno odlikovanje. Po cesarski pesmi je bila slovesna sv. maša, katere se je udeležilo mnogo ljudstva. Bil je to res časten in vesel dan za osilniško župnijo in občino.

(Sprejem davčnih menic pri avstrijski-ogerski banki.) Avstrijska-ogerska banka je po dogovoru koncem decembra 1898 s c. kr. finančno upravo prevzela brezplačno sprejem davčnih menic, ki so narejene, da se plačajo na onih krajih, kjer obstoji bančni zavod ali bančna filijala in sicer tako dolgo, dokler se kaj družega ne ukrene. V tem smislu se sprejemajo omenjene davčne menice še od konca decembra minulega leta sem pri avstrijski-ogerski banki, oziroma njenih bančnih zavodih.

(Zažgati je hotel) minulo nedeljo zvečer dinar Jak. Kopitar kočarju Petru Hočevanju v Spod. Gameljih, ker ga ni hotel prenočiti. Zažgal mu je metlo v kotu sobe, vendar so ogenj pravočasno zapazili in odvrnili nevarnost. Kopitarja so izročili sodišču.

(Na delu.) Iz Lesca na Gorenjskem se nam poroča, da je bil minolo nedeljo popoldne v gostilni pri Triglavu imenitni g. Kristan s tovarišem

zopet na delu za blagor soc. demokracije in njenih patronov. — Mi zavedni Gorenjci, pravi dopisnik, prav nič ne potrebujemo Kristanovih nauk, katere pobira iz nemškožidovskih predalov. Mi si znamo že sami pomagati, in kadar nam treba pomoči ali sveta, ne bomo ga iskali pri mokračih.

(Prispevki za cesarjev spomenik v Ljubljani.) Darovale so nadalje občine: Rašica pri Mengšu 17 gld. 58 kr.; Zagorje na Pivki, Toplice pri Novem Mestu, Črnuče, Draga na Kočevskem, Lesce, Semič, Sv. Katarina pri Trzihu, Mošnje pri Radovljici — vse po 25 gld.; Lužarje pri Velikih Laščah 20 gld.; Stari Trg pri Ložu 100 gld.; Trnovo pri Ilirski Bistrici 30 gld.; Dobrova pri Ljubljani 20, Litija 20, Cerklje pri Krškem 25, Deskle pri Kanalu 15, Temenica pri Zatičini 15, Breznica pri Radovljici 15, Šmartno pri Litiji 25, Smlednik 20, Režiše nad Litijo 20, Št. Peter na Krasu 30, Šturije pri Vipavi 20, Dobrnič pri Trebnjem 15. Škofja Loka 50, Koroška Bela 20, Mengeš 20, Srednja Vas v Bohinju 20, Knežak na Pivki 20, Št. Jernej na Dolenjskem 30, Dornberg s Prvačino 15, Sodražica 20 in Žaga pri Bolcu 20 gld.

(Javna varnost.) Z Viča se nam poroča: Minolo soboto so trije znani zlikovci v gozdu pri Stranskivasi napali žensko in pri Križmanovem grabnu neko šiviljo. K sreči so ljudje zapazili hudobneže ter jih napodili. Vsi trije so doma na Viču ter se ponašajo, da so soc. demokratje. Sram jih bilo!

(Kinematograf »Excelsior«.) Počenši z današnjim dnem od 5. ure nadalje se prirejajo v hotelu »pri Maliču« predstave s kinematografom, o katerih so se razni zunanji listi izrekli zelo laiskavo.

(Zaplenjene »Drama«-cigarete.) Po oblastvenem naročilu so zaplenili v tržaških tobakarnah vso zalogo te vrste cigaret, ker so v zadnjem času dohajale pritožbe, da Drama-cigarete rade eksplodirajo. Neki knjigoveški pomočnik je v nedeljo vrgel proč tako cigareto, ker je zelo neprijetno dišala. V trenutku pa, ko je padla na tla, je eksplodirala s precejšnjo detonacijo. Preiskave se vrše. Pravijo, da so bile napravljene v naši ljubljanski tovarni, kar pa najbrže ne bo resnično.

(Novice iz Gorice.) Goriška kmetijska družba je imela dne 12. t. m. volitev v osrednji odbor goriške kmetijske družbe. V ta odbor so bili izvoljeni: Jakob Cristofolletti, Art. Devarda, Jos. Lipizer, dr. Marani, Ant. Nigris, dr. Karl Venuti in dr. Verzeznassi. Toraj niti jeden Slovenec, marveč sami naši nasprotniki. Ali je to pravično, da prezirajo mogotci večino kmetijskega prebivalstva v deželi? Ali je namen kmet. družbe, da se utika v politiko, kakor to dela tržaška »Societa agraria«, ki je le po imenu kmetijska družba, sicer pa le jedna izmed mnogih nad iredecentov? In te družbe dobivajo še lepe podpore od vlade! — Pretekli teden je imelo italijansko politično društvo »Unione« sejo zaradi dopolnilne volitve v dež. zbor. Niso pa prišli do zaključka, kdo naj bo naslednik grofa Coroninija. Tudi »Circolo catolico« ima posvetovanja v tem oziru in namerava kandidovati dr. Zanettija. Da bi se le posrečilo zaresnim krščanskim krogom preprečiti nakane onih krogov okoli »Corriera«. — Dne 10. t. m. je bila v prvič zaslišana ona žena, Marija Lovišček, katero je zadela z debelim kamnom na slavnosti v »Šolskem domu« dne 2. dec. lanskega leta neka lahonska vlačuga iz nasprotne hiše. Čudno, da ne rečemo hujšega, je le to, ker se goriško redarstvo izgovarja, da ne more najti te laške dekle, da bi jo pritiralo pred sodišče, po mestu se pa že javno govori, kdo je ta lahonka. Ako bi bila kaka Slovenka, bi jo policaji že našli! — Sin goriškega advokata dr. Vincija je dobil od somišljenikov »častno diplomu«, ker je zložil več naš narod in tudi naša blagovestnika sv. Cirila in Metoda zaničujočih pesmi. Njegov oče pa lizunsko pobira slovenske groše! Ali bomo skoraj spregledali na obe očesi?!

(Tudi petdesetletnica.) Pod tem zaglavjem se poroča »Miru« iz Labnika pri Železni Kaplji: Tukajšnji kmet Luka Piskernik p. d. Vrbnik je obhajal dne 10. svečana petdesetletnico svojega gospodarstva. Leta 1829 rojen je prevzel dne 10. februarja 1849 kmetijo od svojega očeta, ki so gospodarili 40 let. Trideset let bil je Luka Piskernik v občinskem odboru, med tem je bil

12 let sam župan in se je vrlo potegoval za pravice kmetijskega stanu. Imenitno je, kako se je učil brati. Takrat, pripoveduje, niso imeli na kmetih nobenih knjig, razven pratike, t. j. koledarja, v katerem so podobne svetnikov. Podobe svetnikov smo spoznali, spodaj mora biti torej zapisano ime svetnika. Te svetnike in spodaj natisnjene črke smo torej otroci gledali, vsako črko posebej si zapomnili in jih tako posamezno sestavljali. Počasi je šlo, a naučili smo se s časom vendar le brati. Kateri je imel bolj bistro glavo in si je prej zapomnil, moral je drugemu pomagati. Posestvo Vrbnikovo obsega kakih 80 oralov in je imelo svoje dni za gospodarja Rajmunda Sandhafa iz Brež, kateremu je bilo treba plačevati desetino, kakih 6 gld. na leto. To je nehalo leta 1849. Za odkupnino od desetine in za celo prijemščino je plačal 40 gld. Težko je bilo takrat služiti denar, pa denar je tudi kaj veljal. Za sežanj dolgih, mehkih drv si dobil 1 gld., pa moral si jih v Kapljo peljati. Pšenica je veljala 4 gld. birn, ajda 2 gld. Za par pitanih volov po 8 centov si dobil 100 gld. Pa to je bilo že kaj denarja, če si ga zmenil! Dober kup je bilo življenje. Star »firtel« pristnega Štajerca brez vode si dobil za 35 kr., pivo je stalo pol litra 2 kr. ali 5 kr. »šajn«. — Mnogo lažje je bilo takrat gospodariti, kakor dandanes. Davki so bili majhni. Od svojega posestva je plačeval vsega davka skupaj 20 gld. 27 kr., in 3 gld. občinskih doklad. Pozneje so davke vedno zviševali, tako da je več let dolgo plačeval po 55 gld. davka in 8 gld. občinskih doklad, torej skoraj trikrat toliko. Jako dober kup so bili posli. Hlapec je imel 10, k večjemu do 20 gld. na leto in nekaj oblačila; dekle samo obleko in nič v denarju. — Pri njegovem očetu pa še hlapci niso dobili v denarju, ampak dobil je pol birna ovs, jeden škafec pšenice, jedno lodnasto in prteno obleko, kakor so jo delali doma, in par čevljev. To je bilo vse. Zdaj pa bi bilo treba dati hlapcem po 60 gld., da celo do 100 gld. z izvrstno hrano, pa še niso zadovoljni, še celo dobiti jih je težko. Prej smo imeli opoludne ajdove žganke in mleko, zjutraj in zvečer pa kakšno repico in fižol, mesa še ob nedeljah ne zmerom. A tudi tako smo živeli in bili še zadovoljni. Zdaj hočejo že vsak dan meso. Za dom je človek prej skoraj vse sam pridelal. Obleko smo delali sami, jirhaste hlače do kolen in ražovnaste iz domače volne. Čevljarja si dobil v hišo, za par krajcarjev je naredil celi družini obuho. Za svečavo so bile treske, ali k večjemu smo si sami vlivali sveče iz loja. Petroleja ni bilo treba, o kavi še vedeli nismo. Koliko denarja gre zdaj na obleko, pa vkljub temu, da je draga, je še za nič. Nosiš jo jedno leto in že je strgana. Staro našo robo pa si nosil leta in leta in za teboj še tvoj sin. — Malokateremu je bilo treba iti k vojakom. Cel okraj Železna Kaplja je moral poslati le sedemnajst mladeničev k vojakom. Ko so prišli Kapljančani mladeniče lovit za vojaščino, in ti si imel posestvo, si bil prost; pa tudi sicer si lahko poslal kakšnega Kranjca za se, da je bilo le število 17 dopolnjeno. Zdaj je skoraj vse vojak, tako da mi na kmetih nimamo ljudi za delo. — Kako se je vse predrugačilo! Prej je kmet lahko gospodaril, zdaj težko. Veliko jih mora prodati svoja posestva, ker vkljub vsemu trudu in pridnosti vendar ne morejo shajati. Uradnikom se povišujejo plače, — kmetu pa davki! Gospoda dobiva »zlate križce«, čeravno ne prične peresa zastonj v roke in stopinje ne stori zastonj. Kmet, ki s svojimi žulji redi državo in gospodo, pa »plačaj in molči!«

\* \* \*

(Dunajska mestna klet) ima za Dunajčane toliko privlačnosti, da so prostori vedno polni. V nedeljo je klet v mestni posvetovalnici obiskalo do 15.000 oseb, vina so iztočili vsaj 80 hektolitrov.

(»Gospod kolega.«) Umrli predsednik Faure je bil l. 1893 v Efferdingu na Zgornjem Avstrijskem, kjer je imel lov v najemu. Nekoč obišče tudi ondu bivajočega strojarskega mojstra Mandelbergerja, katerega je kot svojega obrtniškega tovariša kaj prijazno nagovoril. Stopivši v hišo, zakliče: »Bog vas pozdravi, gospod kolega.« Potem si je ogledal celo obrtno podjetje, usnje, kože in druge take stvari. Faure je namreč izprva bil usnjarski pomočnik, in se je povzpел do najvišjega dostojanstva v francoski državi.



(Bismarckova vžigalica.) Neko hamburško društvo je priredilo ne veliko 'pred Bismarckovo smrtjo izlet v Fridrichsrue; taki izleti so veljali Bismarckovim čestilcem seveda kot božja pot. — Druge časti in sreče tam niso doživeli, kakor da se je Bismarck mimo njih peljal. In tako je bilo tudi tedaj. Ravno ko se je stari kancler peljal mimo hamburških Tevtonov, zapalil si je, ne meneč se mnogo za njé, smodko in vrgel vžigalico proč. Toda vžigalica postala je dragocena relikvija. Blagajnik dotičnega društva jo je spoštljivo pobral; shranili so jo v društvenih prostorih, napisali o njej celo listino in podpise je potrdil kraljevi notar, vžigalico so shranili v zlat okvir in jo z vozom prepeljali v društvene prostore. — Tako delajo tisti, ki vpijejo: »Proč od Rima!«

(Davki pred 200 leti.) Upravitelji državnih financ so bili že od nekdaj jako iznajdljivi glede nalaganja novih davkov; zlasti so se v starih časih radi ozirali na modo, razkošnost in druga nepotrebna vživanja. Za časa Friderika I. je moral na Pruskem vsakdo plačati jeden srebrnik na leto, kdor je nosil na svoji opravi drago kamenje, zlato ali srebro. Kdor se je vozil v vozu po tlakovani cesti, je moral plačati tri srebrne tolarje na leto. Kdor je hotel doma piti kavo, čaj ali čokolado, je moral imeti dovoljenje od gosposke, ki pa ga je zopet drago veljalo, namreč dva tolarja na leto. Celo device niso bile od 20 do 40 leta davka proste.

(Govorjenje s poštnimi znamkami.) V Parizu so ljudje praktični, in vporabljajo poštne znamke, ne samo zato, da zadostijo poštnemu erarju, ampak tudi še za kaj drugega. Tako zvedo ondi ljudje takoj, ko zagledajo znamko na pismu, kaj bodo zvedeli iz pisma, ali pa tudi kaj tacega, česar se je v pismu iz previdnosti moralo zamolčati. S tem, da se znamko na raznih mestih in v raznih legah na pismo prilepi, se lahko označijo različne misli. Znamka desno zgoraj in narobe obrnena pravi: ne piši več. levo zgoraj po konci: naklonjen sem ti. To je govor brez besed.

## Društva.

(Društvo zdravnikov na Kranjskem) vabi k slavnostni seji v soboto, dné 25. febr., ob 7. uri zvečer v hotelu pri Maliču. Dnevni red: 1. Razdelitev Löschnerejeve ustanove. 2. Predsednik pozdravi v imenu zdravniškega društva odlikovane kolege: dr. Bocka, E. Globočnika, dr. Koprivo, M. Morscher-ja, dr. Pavliča, dr. Šlajmer-ja. — P. n. društveniki blagovolé naj, če je le mogoče, udeležiti se te slavnostne seje, da se pokaže celokupnost zdravniškega stanu tudi na vnanje.

(Slovensko katol. del. pevsko društvo »Zvon«) je imelo v nedeljo 19. t. mes. redni občni zbor. Predsednik g. Fr. Jeraj je v daljšem govoru navdušeno pozdravil zborovalce, ki so z odobravanjem potrdili poročila g. blagajnika in pregledovalcev računov. Od zadnjega izvanrednega občnega zbora je pristopilo 14 rednih in 31 podpornih članov ter 2 ustanovniki; društvo šteje sedaj 25 rednih, 105 podpornih in 25 ustanovnih članov. Dohodkov je bilo 187 gld. 48½ kr., stroškov 171 gld. 67 kr. V odbor so bili izvoljeni: Predsednikom Fran Jeraj, njegovim namestnikom Alojzij Luknar, tajnikom A. Rosin, blagajnikom Ivan Kavčič, odborniki Ivan Zadnikar, Alojzij Borštnar in Fran Urbančič, pregledovalcema računov Mihael Legedič in Anton Cerar. Po končani volitvi je predsednik s krepkimi besedami vspodbujal člane, da se marljivo udeležujejo pevskih vaj ter pogumno zbirajo pod krščansko-socialno zastavo. V jedinstvi je moč, v znamenju križa zmaga!

(Občni zbor »kmetijskega društva« v Dobrunji.) V nedeljo popoldne ob 4. uri se je vršil občni zbor »kmetijskega društva« v Dobrunji. Poročilo blagajnikovo kaže, da je imelo društvo nad 12.000 gld. prometa. Sklenilo se je, da se razdeli 2% od čistega dobička po visočini skupljenega blaga med člane kot dividenda. Odbor je voljen soglasno prejšnji. Sklenilo se je nadalje, omisliti društvu lastno novo hišo, in se je odbor pooblastil, da sme kupiti primerno zemljišče. Sklenilo se je tudi, podrezati »Gospodarsko zvezo«, da kar najpreje vstanovi v Ljubljani centralno skladišče. Gostinčar iz Ljubljane je potem govoril o koristih, namenu in potrebi kmetijskih zadrug v zvezi s konsumnimi društvi. Najnovejše gonje proti naši gospodarski organizaciji od strani takozvane »narodne stranke« se ne bojimo. Niso jim mari trgovci, ne konsumna društva, pač pa se jim gré za njihove stranne kože. Ljudstvo se organizuje gospodarsko in protiliberalno, to jih boli. Bodimo jedini in pospešujmo gospodarsko organizacijo v našem narodu, ker to je jedina njegova rešitev. — Zadrugniki so bili z vspehom društva popolno zadovoljni in navduše-

nega srca so se razšli. Ako pomislimo, s kakimi težavami se je društvo ustanovilo in borilo, se mora priznati, da je uspeh lep. Nasprotnikom, ki so govorili o zgubi in propasti, so pa zamašena usta.

(Hranilnica in posojilnica pri Sv. Jakobu ob Savi) bo imela dne 5. marca ob 3. uri popoldne v župnišču svoj I. občni zbor s sledečim vspehom: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo računskega pregledovalca. 3. Odobrenje letnega računa za l. 1898. 4. Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njega namestnika. 6. Razni predlogi.

## „Naša straža.“

Ustanovniki: Prelat Janez Flis, generalni vikar v Ljubljani 100 K. J. E. Tomažič, mestni župnik v Škofji Loki 50 K. Dr. Igo Orožen, stolni prošt v Mariboru 50 K. Dr. Henrik Tuma v Gorici 30 K. Kozma Pavlič, župnik v sv. Križu 10 K. Jernej Voh, nadžupnik v Konjicah 10 K. Lavrencij Herg, stolni dekan v Mariboru 10 K. Franc Kunstelj, dekan v Cirknici 10 K. Anton Ponikvar, župnik v Staremtrgu 10 K. August Turk, župnik na Koroški Beli 10 K. Andrija Mikiša, župnik v Lanišću 10 K.

Redni udje: Frančišek Kummer, dekan v Stari Loki 2 K. Alojzij Kummer, vpok. župnik v Stari Loki 1 K. J. Žmavc v Marnbergu 2 K. M. Stolz v Marnbergu 1 K. Hecl A. v Marnbergu 1 K. Kochek M., notar v Marnbergu 2 K. Janez Meršolj, kapelan na Dobrovi 2 K. Fran Vrhovšek, župnik v Svibnem 2 K. Ivan Globelnik, župnik v Polšniku 2 K. Ivan Janc, kapelan na Dolih 2 K. Ivan Vidergar, župnik v Št. Juriju pod Kumom 2 K. Damijan Pavlič, župnik v Kostanjevici 2 K. P. Engelbert, kapelan v Št. Juriju 2 K. Anton Gabrič, župnik v Cerkljah 2 K. 60 v. Mihael Horvat, župnik na Čatežu 2 K. Ivan Klemen, kapelan v Leskovcu 3 K. Tomaž Varl, kapelan na Raki 2 K. Anton Bojanec, kapelan v Škocijanu 2 K. Adolf Knol, kapelan na Raki 1 K. Fran Koželj, kapelan v Sv. Križu 1 K. Ivan Baloh, kapelan v Kostanjevici 1 K. Marija Skale v Konjicah 2 K. Ivanka Štavber v Konjicah 1 K. Franc Jenko v Logatcu 1 K. Tušakovi otroci pri sv. Antonu v Slov. Goricah 2 K. Anton Golobič, župnik v Cerkljah 5 K. Anton Kukelj, župnik v Šenčurju 2 K. Blaž Petrič, župnik v Velesovem 2 K. Ivan Debeljak, župnik v Predvoru 2 K. Andrej Volc, vpok. župnik v Olševku 2 K. Anton Nemeč, župnik v Kokri 1 K. Edvard Kosobud, kapelan v Cerkljah 2 K. Jakob Matjan, kapelan v Cerkljah 2 K. Ivan Volk, kapelan v Velesovem 2 K. Anton Golf, kapelan v Predvoru 2 K. Rudolf Završnik v Cerkljah 1 K. Jožef Sinko, župnik pri sv. Boltenku v Slov. Goricah 2 K. Ivan Reich, nadučitelj pri sv. Boltenku v Slov. Goricah 1 K. Franc Kocuvan, nadučitelj v pok. v Slov. Goricah 1 K. Gospodič. Fanica Kocuvanová, c. kr. pošt. v Slov. Goricah 1 K. Gspdič. Antonija Horvatova pri sv. Vrbanu v Slov. Goricah 1 K. G. Davo Muršec, trgovec pri sv. Boltenku v Slov. Goricah 1 K. Dragotin Korošec, učitelj pri sv. Boltenku v Slov. Goricah 1 K. Fran Roškar, posestnik v Bišu v Slov. Goricah 1 K. Jožef Kranjc, pos. v Bišu v Slov. Goricah 1 K. Alojzij Sever, želež. opravnik v Škofji Loki 1 K. Gg. Flego Josip, odvet. kand. v Buzetu, Flego Franc, pos. in trgovec v Počkaju, Kalac Ant., župnik in dekan v Buzetu, Brozović Vjekoslav, kapelan Crnici, Grzetič Eduvard, župnik v Draguču, Defor Šime, kapelan v Buzetu, Bašič Josip, nadučitelj v Buzetu, Ružička Ivan, kaplan v Roču vsak po 1 K.

Darovali so: »Dijaki, ki so dobro zdelali« 2 K. 20 vin. Ivan Vester, kurat v Otaležu pri Idriji 20 K. Karbov sorodnik z Dunaja 5 K. po g. I. Cerjaku, vikarju v Mariboru in 31 K. 20 v. slovanska miza v Idriji po g. Fr. Finžgarju, kaplanu v Idriji.

Društva: Slov. kat. akad. društvo »Danica« na Dunaju 10 K.

## Naredno gospodarstvo.

### Izvoz in uvoz v avstrijsko-ogersko cesarstvo.

Trgovska bilanca za prošlo leto je za Avstrijo zopet neugodna. Trgovski promet sicer vedno raste. Če seštejemo vse vrednosti izvoza in uvoza, imamo v zadnjih petih letih precejšnjo razliko: Celotna zunanja trgovina naše države je namreč l. 1893. dosegla višino 14763 mil. gold.,

l. 1898. pa 16396 mil. gold. A če primerjamo številke natančneje, spoznamo, da je Avstrija drugim državam dala lani mnogo več zaslužiti, nego je ona od njih dobila. Leta 1893. je namreč naša država se za 1349 mil. gold. več izvozila, nego pa uvozila, a lani je uvoz že presegal izvoz za 222 mil. gold.

Posebno občutna je razlika pri kmečkih pridelkih, na katere jedine se hočemo v naslednjem ozirati.

Žita se je uvozilo l. 1897. v naše cesarstvo v vrednosti 402 mil. gld., l. 1898. pa že za 816 mil. gld., torej za celih 414 mil. več. Izvoz pa je znatno padel. L. 1897. se je izvozilo za 40 mil. gld., tako, da je bil izvoz le neznatno manjši od uvoza, a l. 1898. smo izvozili žita samo v vrednosti 317 mil. gld., torej je padel izvoz v jednem letu za 82 mil. gld.

Te izgube nikakor ne pokrijejo dohodki od industrije, kakor je razvidno iz splošnega pregleda, in neobhodno potrebno je, da se v Avstriji vsa pozornost obrne na povzdigo poljedelstva, zlasti s stanovsko organizacijo, katera bo storila obdelovanje zemlje intenzivnejše, in prodajanje pridelkov ugodnejše. Država pa mora tudi z varstveno colnino braniti svoje podložnike.

### Termine-kupčija z žitom na borzi.

Zoper to silno škodljivo sleparsko igro na borzi vlada dela zelo boječe in počasi. Sedaj imajo »expertizo«, nekako posvetovanje o tej stvari. V štirurni seji so sklenili, da poljedelsko ministerstvo izda obširno spomenico z natančnimi podatki, o kateri se bo marcija meseca posvetoval svet kakih 70 izvedencev.

### Telefonska in brzojavna poročila.

**Dunaj**, 22. februarja. Grof Marenzi, okr. glavar v Tolminu, je dobil od cesarja naslov vladnega svetnika.

**Dunaj**, 22. februarja. »Reichswehr« danes ostro prijemlje grofa Stürgha, češ, da je bil kot dvorni svetnik pohlevna duša, a je zdaj zajahal divjega vranca. Grof Stürgh hoče izrabiti v strankarske namene sedanjo krizo, toda on nima niti pravice govoriti v imenu ustavovernega veleposestva.

**Budimpešta**, 22. februarja. Designirani ministerski predsednik Szell je sinoči prišel v klub liberalne stranke, kjer je bil simpatično pozdravljen. Konferiral je nato z Lukacsem in Tiszom. Danes je pričel kompromisna pogajanja z opozicijo. Osebna vprašanja so še do cela nerešena. Desidentje vstopijo v kratkem v liberalno stranko.

**Budimpešta**, 22. februarja. Pogajanja Kolomana Szélla z opozicijo bodo hitro končana, ker je opozicija vsprejela tudi zahtevo, da zbornični predsednik dobi večjo oblast. Jutri utegne Széll že sestaviti novo vlado; prihodnji teden se zopet snide zbornica, kateri se predstavi novo ministerstvo.

**Budimpešta**, 22. februarja. Državno pravdnistvo je zatožilo »Narodne Novine« kaljenja javnega miru. Mažari hočejo bržčas porabiti to priliko, da zatro ta odločni slovaški list.

**Pariz**, 22. februarja. Ministerski predsednik Dupuy je v obeh zbornicah prebral Loubetovo sporočilo, katero so poslanci in senatorji opetovano pozdravljali. Zbornica radi pogreba predsednika Faure jutri nima seje. Zaprte bodo vse šole in javni uradi.

**Pariz**, 22. februarja. Veliki kancler general Davoust je izročil predsedniku Loubetu veliki križ častne legije.

**Berolin**, 22. februarja. Nemški listi pozdravljajo izvolitev Loubeta predsednikom francoske republike. »Kreuztg.« dostavlja, da Nemčija raje vidi kraj sebe zdravo, nego mrzlično Francijo.

### Tuji.

20. februarja.

Pri Slonu: Gulemann, Candellari iz Trsta. — Landauer, Rausnitz, Raffelsberg, Grünwald z Dunaja. — Reitter, Mayer iz Gradca. — Löffler iz Celovca. — Klein iz Monakovega. — Kaltenbrunner iz Prage. — Wolf iz Budimpešte.

Pri Maliču: Aibeschtz, Apolol, Blich, Knöpfmacher, Putzkeiler, Deutsch, Stern z Dunaja. — Neubauer iz Sasza. — Valentinčič iz Gradca. — Hummel iz Trsta.

Pri Lloyd: Brovet iz Čabara. — Saffaro, Bianzani iz Trsta. — Kunstel iz Št. Vida. — Reven iz Kočevja.



## Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

| Dan | Čas opazovanja | Stanje barometra v mm. | Temperatura po Celziju | Vetrovi   | Noba       | Padavina v 24. urah v mm. |
|-----|----------------|------------------------|------------------------|-----------|------------|---------------------------|
| 21  | 9. zvečer      | 740.9                  | 3.4                    | sr. jzrh. | poloblačno |                           |
| 22  | 7. zjutraj     | 741.3                  | -3.2                   | sr. svzh. | jasno      | 0.9                       |
|     | 2. popol.      | 738.6                  | 6.9                    | sr. jug.  | jasno      |                           |

Srednja včerajšnja temperatura 2.1°, normale: 0.4°.

## Tržne cene v Ljubljani

dné 22. februvarija.

|                 | gl. kr. |                      | gl. kr. |
|-----------------|---------|----------------------|---------|
| Pšenica, m. st. | 10 50   | Špeh povojen, kgr.   | 68      |
| Rež,            | 8 20    | Surovo maslo,        | 85      |
| Ječmen,         | 7 50    | Jajce, jedno         | 2       |
| Oves,           | 6 50    | Mleko, liter         | 7       |
| Ajda,           | 8       | Goveje meso, kgr.    | 58      |
| Proso,          | 9       | Telečje              | 60      |
| Koruza,         | 5 60    | Svinjsko             | 58      |
| Krompir,        | 2 50    | Koštrunovo           | 40      |
| Leča, hkl.      | 12      | Piščanec             | 50      |
| Grah,           | 8       | Golob                | 20      |
| Fižol, m. stot. | 11 50   | Seno, m. stot.       | 20      |
| Maslo, kgr.     | 98      | Slama,               | 80      |
| Mast,           | 70      | Drva trda, 4 kub. m. | 60      |
| Špeh svež,      | 64      | „ mehka, 4 „         | 50      |

**SLOVENC!**  
pristopajte k  
„Naši straži“!

## Pošten in spreten prodajalec

se išče za kmetijsko družbo v ljubljanski okolici. Plača po dogovoru. Nastop sredi marca.

Več pové upravništvo »Slovenca«. 184 3-3

## Vabilo

na

## I. redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Šturiji“,

kateri se vrši

v nedeljo, dné 5. marca, ob 4. uri popoldne.

v dvorani pevskega društva.

## Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje računa.
3. Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njega namestnika.
4. Slučajnosti.

V Šturiji, dné 21. februvarija 1899.

204 1-1

Načelstvo.

C. in kr. dvorni izdelovalec orgel

## Mateja Mauracher sinovi

Št. Florijan pri Lincu, Gor. Avstrijsko.

Josip Mauracher, c. in kr. dvorni izdelovalec orgel v Št. Florianu, je izvršil častno naročilo ter izdelal orgle trem novim cerkvam na Dunaji. Orgle v Heiligenstadt-u (XIX. okraj) in one v Breitenfeld-u (XIII. okraj) imajo na dveh manualih in pedal 29, oziroma 24 glasov; v Breitenfeld-u na treh manualih in pedal 38 registrov. Pri vseh treh se nahaja cevna pnevmatika lastnega sistema, pri kolavdacijah vselej pohvaljena. Vselej se je izreklo: »Te orgle so izgotovljene natančno po pogodbi, solidno, umetniško, kar potrjujejo podpisani: Rudolf Bibl, c. in kr. dvorni kapelnik in dvorni orglavec, Julij Böhm, kapelnik pri farni cerkvi »am Hof«, dr. Karol Hausleithner, vodja šoli dunajskega Cecilijinega društva, in Ludovik Zatzka, arhitekt in mestni svetovalec glavnega in stolnega mesta Dunaja.

Nove orgle se izdelujejo ravno kar za farno cerkev v Komendi na Gorenjskem. 143 3-3

## Slamnike

snazi in po novi šegi prenareja 186 6-2

C. Brilli, Reselnova cesta štev. 16.

## Cerkvenik,

oženjen, 30 let star, ki je ob enem tudi rokodelcec, želi spremeniti svojo dosežanje službo. Gospodom cerkvenim predstojnikom, ki bi potrebovali cerkvenika, se najudaneje priporoča.

Naslov pové upravništvo »Slovenca«.

202 3-2

Št. 6640.

## Razglas.

203 3-1

V smislu § 15. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano (zakon z dné 5. avgusta 1887. l., štev. 22. dež. zak.) naznanja se javno, da so

imeniki volilnih upravičencev za letošnje dopolnilne volitve v občinski svet

sestavljani in da se smejo od pojutrajšnjem naprej skoz 14 dni tukaj pregledovati in proti njim vlagati ugovori.

O pravočasno vloženi ugovori bo razsojal občinski svet.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 18. februvarija 1899.

P. n.

Čast mi je najuljudneje naznanjati, da sem tukajšnje

191 3-2

trgovino špecerijskega  
in materijalnega blaga

gospoda Jakoba Schober-ja, Dunajska cesta 3,

kupnim potom prevzel ter bom isto poleg svoje že obstoječe trgovine na Starem trgu nadaljeval.

Prevzeto trgovino sem popolnoma prenovil in mi je z najboljše novo zalogo ugodno nakupljenega svežega blaga omogočeno, svoje p. n. odjemalce v vsakem oziru zadovoljiti.

Proseč prijaznega ozira na moje naznanilo ter zagotavljajoč najnatančnejšo in solidno postrežbo priporoča se

z vsem spoštovanjem udani

Karol Planinšek.

Žrebanje nepreklicno  
18. marca 1899.

1. Glavni dobitnik 100.000 kron vred.
2. Glavni dobitnik 25.000 „ „
3. Glavni dobitnik 10.000 „ „

v gotovini z 20% odbitka.

Dunajske srečke à 50 kr.

priporoča

99 13-3

J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Od vseh avstrijskih škofov potrjeni in od vis. c. kr. ministerstva za uk in bogočastje pripuščen!

mali, srednji in veliki  
katekizem ali krščanski nauk

v slovenskem jeziku, kateri je v rabi po avstrijskih ljudskih šolah od tekočega šolskega leta nadalje, se dobiva

mali po 15 kr., srednji po 32 kr. in veliki po 40 kr.

v prodajalnici katol. tiskovnega društva v Ljubljani

(H. Ničman) Kopitarjeve ulice.

Razprodajalec dobé primeren popust.

## Dunajska borza.

Dné 22. februvarija.

Dné 21. februvarija.

|                                                |                 |
|------------------------------------------------|-----------------|
| Skupni državni dolg v notah                    | 101 gld. 45 kr. |
| Skupni državni dolg v srebru                   | 101 „ 10 „      |
| Avstrijska zlata renta 4%                      | 120 „ 15 „      |
| Avstrijska krona renta 4%, 200 kron            | 101 „ 7c „      |
| Ogerska zlata renta 4%                         | 119 „ 95 „      |
| Ogerska krona renta 4%, 200 „                  | 97 „ 85 „       |
| Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.        | 920 „ — „       |
| Kreditne delnice, 160 gld.                     | 370 „ — „       |
| London vista                                   | 120 „ 40 „      |
| Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. | 58 „ 95 „       |
| 20 mark                                        | 11 „ 78 „       |
| 30 frankov (napoleonor)                        | 9 „ 55 1/2 „    |
| Italijanski bankovci                           | 44 „ 30 „       |
| C. kr. cekini                                  | 5 „ 67 „        |

|                                             |                 |
|---------------------------------------------|-----------------|
| 4% državne srečke l. 1854, 250 gld.         | 172 gld. 50 kr. |
| 5% državne srečke l. 1860, 100 gld.         | 158 „ — „       |
| Državne srečke l. 1864, 100 gld.            | 194 „ 50 „      |
| 4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron  | 99 „ 50 „       |
| Tisne srečke 4%, 100 gld.                   | 140 „ 50 „      |
| Dunavsko vravnjavne srečke 5%               | 130 „ 25 „      |
| Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878        | 108 „ — „       |
| Posojilo goriškega mesta                    | 112 „ — „       |
| 4% kranjsko deželno posojilo                | 98 „ 25 „       |
| Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% | 98 „ 30 „       |
| Priporitne obveznice državne železnice      | 221 „ — „       |
| „ južne železnice 3%                        | 179 „ 75 „      |
| „ južne železnice 5%                        | 135 „ — „       |
| „ dolenskih železnice 4%                    | 99 „ 50 „       |

|                                                  |                 |
|--------------------------------------------------|-----------------|
| Kreditne srečke, 100 gld.                        | 199 gld. 25 kr. |
| 4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.        | 170 „ — „       |
| Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld.     | 20 „ 50 „       |
| Rudolfove srečke, 10 gld.                        | 28 „ — „        |
| Salmove srečke, 40 gld.                          | 85 „ 75 „       |
| St. Genois srečke, 40 gld.                       | 82 „ — „        |
| Waldsteinove srečke, 20 gld.                     | 60 „ — „        |
| Ljubljanske srečke                               | 24 „ — „        |
| Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.          | 158 „ 75 „      |
| Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. | 3465 „ — „      |
| Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.               | 471 „ — „       |
| Akcije južne železnice, 200 gld. sr.             | 66 „ 50 „       |
| Splošna avstrijska stavbinska družba             | 115 „ — „       |
| Montanska družba avstr. plan.                    | 241 „ 65 „      |
| Trboveljska premogarska družba, 70 gld.          | 185 „ — „       |
| Papirnih rubljev 100                             | 127 „ 50 „      |

## Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

## Menjarnična delniška družba

„MERCUR“  
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.  
naloženih glavnice.